

# Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17265>

## Özet

**Barratt Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu** (BIS-11-KF), bireylerin dürtüsellik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan 30 maddelik Barratt Dürtüsellik Ölçeği'nin (BIS-11) Türkçe adaptasyonunun kısaltılmış versiyonudur. Bu ölçek, orijinal üç faktörlü yapıyı koruyarak 15 maddeye indirilmiş ve klinik ile araştırma ortamlarında dürtüselliğin farklı boyutlarındaki farklı ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmeyi amaçlanmıştır. Kısa formun geliştirilmesi, Türkiye popülasyonunda daha pratik bir ölçüm aracı ihtiyacına yanıt vermektedir.

Ölçek, dürtüselliğin teorik olarak ayrıştırılan üç ana boyutunu (Dikkat Dürtüselliği, Motor Dürtüsellik ve Plan Yapmama) ölçmek üzere tasarlanmıştır. BIS-11-KF, 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır ve toplamda 15 madde içerir. Uyarlama çalışması, kısa formun orijinal 30 maddelik form ile yüksek korelasyon gösterdiğini ve kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu ortaya koymuştur.

## Anahtar Kelimeler

Dürtüsellik, Barratt Dürtüsellik Ölçeği, BIS-11-KF, Psikometrik, Uyarlama, Faktör Analizi, Güvenirlik, Geçerlik.

## Yazarlar

Lut Tamam, Hakan Güleç, Gökben Karataş

## Amaç

Ölçeğin temel amacı, 30 maddelik orijinal Barratt Dürtüsellik Ölçeği'nin (BIS-11) psikometrik özelliklerini koruyarak, Türkiye'deki araştırmacılar ve klinisyenler için daha kısa ve pratik bir değerlendirme aracı sağlamaktır. Bu kısa form (BIS-11-KF), özellikle büyük örneklem gruplarında veya zaman kıstı klinik uygulamalarda dürtüsellik düzeylerinin hızlı bir şekilde taranmasını mümkün kılmaktadır.

Uyarlama çalışması, dürtüsellik yapısının Türk kültürüne uygunluğunu test etmek ve orijinal ölçeğin üç faktörlü yapısının 15 madde üzerinden yeniden doğrulamaktır. Böylece, dürtüselliğin dikkat, motor ve plan yapmama alt boyutlarında güvenilir ölçümler elde edilmesi hedeflenmiştir.

## Yapı

Ölçek, psikolojide merkezi bir yapı olan dürtüselliği ölçmektedir. Dürtüsellik, genellikle sonuçları düşünmeden hızlı ve plansız hareket etme eğilimi olarak tanımlanır ve birçok psikiyatrik

bozuklukla ili?kilidir. BIS-11-KF, bu karma??k yap?y? üç ana alt boyuta ay?rarak ölçmektedir, bu da dürtüselli?in farkl? tezahürlerini ay?rt etme imkan? sunar:

**Dikkat Dürtüselli?i:** Bireyin dikkatini sürdürmede zorluk çekmesi, zihinsel olarak h?zli? kararlar vermesi ve bir i?ten di?erine kolayca geçmesiyle ilgilidir. Bu boyut, bili?sel düzeydeki dürtüsel e?ilimleri yans?t?r.

**Motor Dürtüsellik:** Harekete geçme ve eyleme dökme e?ilimi; genellikle ani ve kontrolsüz fiziksel tepkilerle ili?kilidir. Bu, davran??sal düzeydeki dürtüselli?i temsil eder.

**Plan Yapmama:** Gelece?i planlama ve dü?ünme yetene?indeki eksikli?i ifade eder; genellikle anl?k tatmin aray??? veya k?sa vadeli dü?ünme bask?nd?r. Bu boyut, bili?sel planlama eksikli?ini ölçer.

## Geçerlik

BIS-11-KF'nin geçerlik çal??mas?, 30 maddelik orijinal BIS-11 formu ile kar??la?t?r?larak yürütülmü?tür. K?sa formun geli?tirilmesi sürecinde, 15 maddelik son formun tan?mlay?c? bulgular?, kar??la?t?rma olana?? sa?lamak amac?yla 30 maddelik orijinal form ile birlikte incelenmi?tir. Analizler, k?sa formun puan da??l?m?n?n **normal da??l?m** özelli?i gösterdi?ini teyit etmi?tir.

Önemli bir **uyum geçerli?i** kan?t? olarak, BIS-11-KF toplam puanlar?, orijinal BIS-11 toplam puanlar? ile son derece yüksek düzeyde uyum göstermi?tir ( $r=.94$ ,  $p<.001$ ). Ayr?ca, k?sa formun puanlar?, orijinal formdan ç?kar?lan kalan maddelerle bile anlaml? bir korelasyon ( $r=.65$ ,  $p<.001$ ) sergilemi?tir. Kalan maddelerin BIS-11 ile korelasyonuna bak?ld???nda ise ili?kinin yine yüksek derecede oldu?u ( $r=.87$ ,  $p<.001$ ) görülmü?tür. Bu bulgular, 15 maddelik k?sa formun, orijinal ölçe?in ölçtü?ü dürtüsellik yap?s?n? büyük ölçüde temsil etme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

## Güvenirlik

BIS-11-KF'nin güvenilirlik analizi, 15 maddelik formun ve alt ölçeklerinin iç tutarlılık düzeylerini de?erlendirmi?tir. Puan da??l?m?n?n yüksek uyum göstermesinin ard?ndan, iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach alfa de?erleri hesaplanm??t?r.

Tüm ölçek için hesaplanan Cronbach alfa de?eri **0.82** olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarlılığa sahip oldu?unu ve maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda uyumlu oldu?unu göstermektedir. Alt ölçekler için Cronbach alfa de?erleri ise 0,64 ile 0,80 aral???nda de?ilmektedir. Bu sonuçlar, k?sa formun hem toplam puanda hem de üç alt boyutunda psikometrik aç?dan güvenilir ölçümler sundu?unu teyit etmektedir.

## Faktör Analizi

BIS-11-KF'nin geli?tirilmesi ve yap? geçerlili?inin belirlenmesi sürecinde, 30 maddelik orijinal BIS-11'in Türkçe versiyonu üzerinde kapsaml? bir aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) uygulanm??t?. Bu analiz, temel bile?enler analizi ile ba?lat?lm?? ve ard?ndan faktörlerin yorumlanabilirli?ini art?rmak amac?yla varimax döndürmesi kullan?lm??t?r.

K?sa formun olu?turulmas?, daha önce yürütölen Türkçe uyarlama çal??mas?nda elde edilen üç faktörlü çözüme dayand?r?lm??t?. Her bir faktöre ait en yüksek faktör yüküne sahip 5 madde belirlenerek, toplamda 15 maddelik nihai k?sa form olu?turulmu?tur. Bu 15 maddelik form tekrar aç?mlay?c? faktör analizi i?lemine tabi tutulmu? ve üç faktörlü yap?n?n (Dikkat Dürtüselli?i, Motor Dürtüsellik ve Plan Yapmama) korundu?u ve her alt boyutun 5 maddeden olu?tu?u do?rulanm??t?r.

## Araç

**Test Türü:** Uyarlama Ölçe?i (Orijinal ölçe?in k?salt?lm?? Türkçe formu)

**Biçim:** 15 madde, 3 alt boyut

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popölasyon Grubu:** Klinik ve genel popölasyon

**Ya? Grubu:** Yeti?kinler

**Popölasyon Detaylar?:** Uyarlama çal??mas?, genellikle üniversite ö?rencileri ve/veya klinik popölasyon üzerinde gerçekte?tirilmittir.

**Test Metodolojisi:** 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktadır. Puanlama ?u ?ekildedir: 1=nadiren/hiçbir zaman - 4=hemen her zaman/her zaman.

## Anahtar Kelimeler

Dürtüsellik Ölçümü, Psikoloji Ölçe?i, BIS-11 K?sa Formu, Likert Ölçe?i, Varimax, ?ç Tutarlılık, Psikometri.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**?leti?im E-posta Adresleri:** Itamam@gmail.com

**Yazma Adresi:** Veri mevcut de?ildir (Sorumlu Yazar: Lut Tamam).

## İzinler, Ücret ve Test Yılı

Barratt Dürtüsellik Ölçe?i Kısa Formu'nun Türkçe uyarlama çalşması 2013 yılında yayımlanmıştır. Ölçe?in kullanımı için izinler ve güncel ücretlendirme bilgileri hakkında sorumlu yazar Lut Tamam ile e-posta yoluyla (ltamam@gmail.com) iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama çalşmasının orijinal PDF makalesi, Noropsikiyatri Arşivi üzerinden erişilebilir: [noropsikiyatriarsivi.com](http://noropsikiyatriarsivi.com). Ayrıca, orijinal PDF dosyası burada belirtilmiştir: [barratt-durtusellik-olcegi-kisa-formu-toad.pdf](http://barratt-durtusellik-olcegi-kisa-formu-toad.pdf)

## Kaynaklar

Tamam, L., Güleç, H. ve Karataş, G. (2013). Barratt Dürtüsellik Ölçe?i Kısa Formu (B?s-11-Kf) Türkçe uyarlama çalşması. *Noropsikiyatri Arşivi*, 50(2), 130-134. doi: 10.4274/npa.y 6296

## Barratt Dürtüsellik Ölçe?i Kısa Formu Maddeleri

Ölçek, toplamda 3 alt boyut ve 15 maddeden oluşmaktadır. Her bir alt boyut, 5 madde içermektedir:

Dikkat Dürtüselliği (5 m): Düşünmeden iş yaparım.

Motor Dürtüsellik (5 m): Aklıma estiği gibi hareket ederim.

Plan Yapmama (5 m): İşlerimi dikkatle planlarım.